

NORGES HØYESTERETT

Den 30. august 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Skoghøy og Kallerud i

HR-2013-01834-U, (sak nr. 2013/1368), straffesak, anke over dom:

A (advokat Siv Hallgren)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse og straffutmåling ved domfellelse for legemsbeskadigelse.
- (2) Ved tiltalebeslutning utferdiget av Oslo statsadvokatembeter er A, født 5. desember 1994, satt under tiltale for forbrytelse mot straffeloven § 229 andre straffalternativ jf. § 232. Grunnlaget for tiltalen er beskrevet slik:

"Fredag 2. november 2012 ca. kl. 23.40 i ----- gate ved nr. -- i X slo han B uprovosert i ansiktet med knyttet neve. B ble påført kutt i overleppen, innslåtte tenner og brudd i ansiktsskjelettet. B ble som følge av dette sykemeldt i over 14 dager."
- (3) Ved Oslo tingretts dom 21. januar 2013 ble tiltalte frifunnet. Frifinnelsen er avsagt under dissens fra rettens formann.
- (4) Påtalemyndigheten anket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett, som 5. april 2013 avsa dom med slik domsslutning:
  - "1. A født 5. desember 1994 dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 annet straffalternativ, jf. § 232, til fengsel i 10 – ti – måneder. Til fradrag i straffen kommer 3 – tre – dager for utholdt varetektsfengsel.**
  - 2. A dømmes til å betale erstatning til B med 35 074 – trettifemtusenogsyttifire – kroner. Han dømmes videre til å betale oppreisningserstatning til B med 70 000 – syttitusen – kroner. Oppfyllelsesfristen er i begge tilfeller to uker fra forkynnelsen av denne dom."**
- (5) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Det anføres at lagmannsrettens dom må

oppheves idet domsgrunnene er mangelfulle. Subsidiært anføres det at straffen er for streng. Det er videre krevd ny behandling av de sivile kravene.

- (6) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (7) Straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum bestemmer at "[a]nke fra siktede eller fra påtalemyndigheten til siktedes gunst som gjelder forhold siktede er frifunnet for av tingretten, men domfelt for i lagmannsretten, kan bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg finner det klart at anken ikke vil føre frem". Etter § 323 andre ledd andre punktum skal i tilfelle en nektelse begrunnes.
- (8) Ankeutvalget forstår anken slik at det er lagmannsrettens begrunnelse for sitt bevisresultat som angivelig er mangelfull. For tilfeller hvor saken er behandlet av meddomsrett, følger det av straffeprosessloven § 40 femte ledd at domsgrunnene skal angi "hovedpunktene i rettens bevisvurdering". Om dette vilkåret uttaler førstvoterende i Rt. 2011 side 1 avsnitt 11:

"I dette ligger blant annet at det må fremgå hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn, jf. Rt. 2009 side 1439 avsnitt 28. I følge forarbeidene til straffeprosessloven tok man ikke sikte på en omfattende eller detaljert begrunnelse. Retten skal først og fremst redegjøre for de springende punkter ved bevisbedømmelsen, og kort angi hva som har vært avgjørende, jf. Ot.prp. nr. 78 (1992-1993) side 77-78."

- (9) Lagmannsrettens dom inneholder en relativt detaljert gjengivelse både av den domfeltes og vitnenes forklaringer. Den inneholder videre vurderinger av de enkelte bevis, og på bakgrunnen av denne grundige bevisvurderingen konkluderer lagmannsretten med at den er "overbevist" om As skyld. Begrunnelsen går langt ut over de minstekrav som følger av straffeprosessloven § 40 femte ledd, slik at anken over lagmannsrettens saksbehandling klart ikke kan føre fram. Det tilføyes at de konkrete anførselene langt på veg i realiteten angriper lagmannsrettens konkrete bevisbedømmelse under skyldspørsmålet som Høyesterett ikke kan prøve, jf. straffeprosessloven § 306 andre ledd.
- (10) Den domfelte manglet på gjerningstidspunktet ca. én måned på 18 år. For straffutmålingen følger det da av straffeloven § 18 at ubetinget fengsel bare kan idømmes når det er "særlig påkrevd". Denne bestemmelsen ble tilføyd ved lov 20. januar 2012 nr. 6 og er begrunnet i Høyesteretts praksis de senere årene om straffutmåling for mindreårige, og som på sin side er begrunnet i de føringene som følger av FN's barnekonvensjon. Om terskelen for å anvende samfunnsstraff når gjerningspersonen er under 18 år uttaler førstvoterende i Rt. 2013 side 67:

"(17) Jeg legger til grunn at lovgiver med dette gir sin tilslutning til den kursendringen som fant sted ved Rt. 2010 side 1313. Den tvil førstvoterende den gang ga uttrykk for med hensyn til om det ut fra saksforholdet var forsvarlig å benytte samfunnsstraff, er det ikke lenger noe grunnlag for. Og det vil i dag, slik jeg leser proposisjonen, heller ikke være riktig å oppfatte dommen fra 2010 som et ytterpunkt med hensyn til hvilke straffbare handlinger som – etter omstendighetene – kan møtes med samfunnsstraff. Det samme gjelder Rt. 2011 side 206. Jeg viser til Rt. 2012 side 34 avsnitt 22 – som gjaldt medvirkning til selvmord, jf. straffeloven § 236 første ledd – hvor førstvoterende peker på at den straffbare handling danner utgangspunktet, men at det avgjørende må være 'de konkrete omstendigheter'."

Jeg finner samtidig grunn til å peke på at reaksjonsvalget også for mindreårige lovbrøtere må avspeile det forhøyede straffenivået for alvorligere volds- og seksualforbrytelser som er etablert gjennom de siste års lovgivning og høyesterettspraksis, og den økte vektleggingen av behovet for samfunnsvern og av de allmennpreventive hensyn som ligger til grunn for denne utviklingen. Også på andre områder kan hensynet til samfunnsvernet eller allmennprevensjonen være så gjennomgående og sterkt at det i praksis blir lite rom for ytterligere utvidelser av området for samfunnsstraff. Jeg antar at dette for eksempel vil være tilfellet for veitrafikkrelatert

kriminalitet, jf. særlig Rt. 2010 side 1317 avsnitt 33. Det vil for øvrig, når ungdomsstraffen trer i kraft, også bli behov for en nærmere grenseoppgang mellom samfunnsstraff og ungdomsstraff, ettersom ungdomsstraffen er tenkt som et alternativ til en del tilfeller hvor det i dag anvendes ubetinget fengsel samt de strengeste samfunnsstraffdommene, jf. Prop. 135 L (2010–2011) side 115–116."

- (11) Den domfelte i Rt. 2013 side 67 var ca. 17 ½ år på gjerningstidspunktet. Under henvisning til hans tidligere straffedommer, grovheten av de nye handlingene samt at han var under strafforfølgning for nye, erkjente og alvorlige voldslovbrudd kom Høyesterett til at det ikke var rom for å anvende samfunnsstraff.
- (12) Etter ankeutvalgets vurdering gjør tilsvarende hensyn seg gjeldende i denne saken. A ble allerede 29. juni 2010 i en alder av 15 ½ år idømt samfunnsstraff i 144 timer blant annet for forbrytelse mot straffeloven § 127. Deretter ble han 27. juni 2011 påny domfelt for en voldsforbrytelse – denne gang straffeloven § 228. I denne dommen er det som fellesstraff med den forrige dommen utmålt samfunnsstraff i 120 timer. Endelig ble han 20. desember 2011 blant annet dømt for ran til samfunnsstraff i 200 timer. Også denne dommen er fellesstraff med tidligere dommer. Den aktuelle forbrytelsen er begått ca. seks uker etter at denne samfunnsstraffen var gjennomført.
- (13) Om den straffbare handlingen uttaler lagmannsretten:
- "Det dreier seg om et særlig brutalt og rått slag mot en kvinne mens hun intetanende var på vei hjem i -----gate, en gate som generelt er godt opplyst med mye mennesker og trafikk også på denne tiden av døgnet. Skadebildet fra legejournalene angir slagstyrken. B gikk rett inn i As slag, uten mulighet for å unngå det eller dekke seg til. Slaget kunne lett ha gitt et langt mer alvorlig, for ikke å si fatalt utfall."**
- (14) Som det fremgår av dette sitatet er det altså tale om et regulært overfall som kom helt uventet på fornærmede. Som følge av slaget ble fornærmede påført de skadene som er beskrevet i grunnlaget for tiltalebeslutningen. Fornærmede ble 100 % sykmeldt i to uker, deretter 50 % i drøye to uker for deretter å være 20 % sykmeldt fram til jul. Det fremgår videre av lagmannsrettens dom at to av fortennene måtte rotfylles fordi nerven døde. Som følge av dette vil fornærmede være avhengig av fortsatt tannbehandling i form av regulering.
- (15) På denne bakgrunn kan ankeutvalget ikke se at den utmålte straffen er for streng. Og selv om A ikke var 18 år på gjerningstidspunktet, er utvalget kommet til at ubetinget fengsel er "særlig påkrevd". Det vises til at dette er fjerde voldsdom, at han på gjerningstidspunktet bare manglet ca. én måned på 18 år og at det er tale om en svært grov voldshandling. At han er undergitt frivillig barnevern kan ikke være avgjørende.
- (16) Ankeutvalget har etter dette funnet det klart at anken ikke vil føre fram, og at anken dermed ikke bør tillates fremmet, jf. straffeprosessloven § 323.
- (17) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken tillates ikke fremmet.

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: